

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I, Quid sit consueruatio & quatenus à prima creatione distinguatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

quam vero inde confici, quòd eductio actiua formæ substantialis, de quâ nobis sermo est, ab illius cum subiecto vnione sit indistincta. Ad secundum: sicut pereuntibus dispositionibus ad formam, perit forma, & è conuerso: & tamen non obstante hac naturali connexionem forma à dispositionibus distincta est, ita similiter in præsentibus, &c. Ad tertium: actio eductiua formæ nec materiæ, nec formæ vnitur, aut intrinseca est, sed agenti vt supra ostendi: quare non est, cur eas vniant inter se: actionis autem eductiue distinctio à creatione, ab eius termino producto, non vero à subiecto intrinseco receptionis sumenda est, vt initio capitis insinuaui: existere vero formam dependenter à materia siue in materia denominationis intrinseca formæ est: cæterum ea denominationis non provenit in genere causæ formalis, sed in genere causæ efficientis ab actione eductiua: vnde non est, cur hæc formæ intrinseca sit. Hinc ad vltimum respondeo: per actionem eductiuam forma non recipitur intrinsece in materia formaliter loquendo, sed duntaxat efficienter, eo quod actio eductiua producat vnionem, per quam forma intrinsece in materia recipitur. Quapropter inspectis omnibus eiusmodi actio non tam est vnio formæ cum materia, quam vnio, vt egregie docet Suarez vbi supra.

TRACTATUS IV.

De actione conseruatiua corporis naturalis.

CAPVT PRIMVM.

Quid sit conseruatio, & quatenus à prima creatione distinguatur?

CONSERVATIO est actio, quâ res in esse, quod primò naçta est, postea subsistit, in eoque perseverat, v.g. ea, quâ lux matutina à mane vsque ad meridiem, aut vesperam durat; aut infans ab inuente vita vsque ad obitum spirat; aut esse cuiusvis alterius effectus à suis causis protogatur: an autem hæc actio à prima rei productione distinguatur: inter Authores valde controuertitur. Prima sententia est Henrici quodlib. 1. quæstion. 7. & Gregor. in 2. dist. 1. quæst. 6. conclus. 4. & Aureoli apud Capreolum in 2. dist. 1. quæst. 2. art. 2. & aliorum docentium, rem produci, & conseruari per duas actiones, quarum altera statim præterit, altera vero cum esse rei permanet. Primum fundamentum, quo ducuntur, est: quasi actio primo productiua subito præterit; actio vero conseruatiua est permanens, & subito non præterit, vt iam tactum est: ergo actio primò productiua, & conseruatiua fortiuntur prædicata contradictoria, atque adeo altera ab altera adæquatè distinguitur. Secundum fundamentum est: quia sæpè cernimus, rem primò produci ab vna causa, & conseruari ab alia; vt cum calor ab igne primò producit, & à solo Deo in absentia ignis conseruatur: ergo prima productio rei, & eius conseruatio in eo euentu habent prædicata contradictoria, & altera causam aliquam respicit, quàm altera minimè

respicit; sicut ad denominationem realem adæquatam oportet: ergo etiam in reliquis euentibus vna, & altera actio realiter adæquatè distinguuntur.

Reiicitur tamen prædicta sententia, primò: quia actio conseruatiua, & actio primò productiua habent aliquam identitatem realem: ergo realiter adæquatè non distinguuntur. Consequentia perspicua est: antecedens probatur ex Augustino lib. 4. de Genesi ad liter. cap. 12. ibi: *Cum Dominus ait, Pater meus usque modo operatur, continuationem quandam operis eius, qua vniuersam creaturam continet, & administrat, ostendit.* Quibus verbis particula *opus* cum operatione coincidit, vt constat ex iis, quæ paulo infra subiungit Augustinus ibi: *Non ob aliud in illo sumus, nisi quia id operatur, & hoc est opus eius, quo continet omnia:* & paulo post ibi: *Si hoc opus suis rebus subtraxerit, nec viuemus, nec mouebimur, nec erimus:* tum sic: conseruatio, iuxta Augustinum, est continuatio operis diuini: at iuxta ipsum opus diuinum est operatio diuina: ergo conseruatio est continuatio quædam primæ operationis diuinæ, seu, quod perinde est, est ipsa operatio diuina continuata. Augustino consonat D. Thomas 1. p. quæst. 104. art. 1. ad 4. ibi: *Conseruatio rerum à Deo non est per aliquam nouam actionem (puta adæquatè distinctam) sed per continuationem actionis qua dat esse: sicut conseruatio luminis in aëre est per continuationem influxum à sole.* Diuo Thomæ Scotus: vtrique, nec pauci, nec ignobiles Theologi adherent; vt cernere est apud Lessium lib. 10. de perfectione diuin.

Secundò eadem sententia reiicitur: quia actio primò productiua rei non est essentialiter adstricta ad primum instans, in quo rem à non esse ad esse transfert: aliàs rei duratio futura esset, contra quam supra tract. 1. cap. 3. fusè philosophati sumus: igitur potest ea actio transacto primo instanti perseverare, & alteri denuo aduenienti eo existere: igitur potest illa actio conseruatiua esse, cum actio rem producat in primo instanti, si in sequentibus perseveret, in illoque (quæ est eius essentia) rem producat, rei conseruatio non esse nequeat.

Tertiò eadem sententia reiicitur: quia si conseruatio rei ab eius prima productione realiter adæquatè distingueretur: similiter conseruatio rei pro secundo instanti distingueretur realiter adæquatè ab eius conseruatione pro tertio instanti; & conseruatio eius pro tertio instanti à conseruatione eius in quarto: & sic de reliquis. Quare non solum pro instanti sequenti primam productionem rei, verum etiam pro singulis instantibus actio variaretur, quod & ab his Authoribus non admittitur, & à nobis supra fusè impugnatum est. Quartò tandem: quia, sicut generatio Verbi diuini est eadem pro quouis momento totius æternitatis; ita vt Filius per eandem indiuisibilem productionem sit in continuo quasi fluxu à Patre, iuxta illud Psal. 2. *Filius meus es tu, ego hodie genui te:* non video, cur etiam quæuis creatura per eandem indiuisibilem actionem non sit in continuo fluxu à Deo: per eandem, inquam, non adæquatè, sed inadæquatè, vt inferius explicabo: aliàs creatura primò producta nunquam perire posset, eiusque productio more processionum diuinarum nunquam interrumpi posset.

Ad

4. Ad primum argumentum aduersariorum respondeo; primam productionem rei subito non perire secundum se totam, sed secundum aliquam sui partem, vt infra explicabo: atque adeo non secundum se totam, sed secundum aliquam sui partem ab actione conseruatiua non, pereunte realiter distingui. Ad secundum respondeo: quemadmodum, si lux à sole primò producta in sensu diuiso huius productionis, non à sole, sed ab igne v. g. aut alio agente primò produceretur; vna & altera prima productio proculdubio distingueretur, quin ob id inferre fas sit, cum lux est eadem, & agens etiam est idem, primam tamen eius productionem diuersam esse: ita similiter conseruatio rei, & prima eius productio poterunt distingui, cum à diuersis agentibus profiscuntur; quin ob id deducere liceat, eas distingui realiter adæquatè, quoties in eundem terminum ab iisdem agentibus profiscuntur. Mitto reliqua aduersariorum argumenta, quia facile solui possunt.

5. Secunda sententia est Capreoli, vbi supra, Hieronimi tract. de aternit. mundi quæst. 1. Ferraræ 3. contra Gent. c. 65. plurimumque Thomistarum, actionem primò productiuam, & actionem creatiuam sola ratione distingui: quibus P. Suarez disp. 21. Metaphysicæ sect. 1. num. 3. perspicuè adhæret. Fundamentum huius sententiæ primum esse potest autoritas Augustini supra allata. Secundum est: quia quoties agens est idem, & terminus est idem, passumque, si interueniat, est idem; non est cur actio eadem non sit: quæ enim talibus circumstantiis diuersæ actionis utilitas, aut necessitas esse potest: At, cum res conseruatur, lux v. g. agens est idem, quod in momento primæ productionis, nimirum sol; & terminus etiam est idem, vt pote lux: passum etiam, videlicet aer idem est: cur ergo eadem actio non sit?

6. Verum hæc sententia, priori ex diametro opposita, sustinenda non est: quia prima productio rei à parte rei reperiri potest absque rei conseruatione: ergo prima productio à conseruatione realiter separabilis, ac proinde realiter distincta est. Antecedens probatur ex Augustino lib. de immortal. anim. cap. 6. vbi de Deo sermonem instituens sic habet: *Hæc vis, & natura incorporea effectrix corporis vniuersi presenti potentia tenet vniuersum; non enim fecit, atque discessit, effectumque deseruit: & infra: illa effectoria vis vacare non potest, quin id, quod ab ea factum est, reat, & specie carere non sinat, quæ est in quantumcumque est; quod enim per se non est, si deseratur ab eo, per quod est, profecto non erit.* Quibus verbis insinuat Augustinus, Deum, postquam rem fecit, ac primo produxit, posse eam deserere, & non tueri, atque ab eius conseruatione discedere, & supercedere: ac proinde primam productionem ni ab eius conseruatione separabilem esse. Quod autem ait August. ibi: *vacare non potest*, solam impotentiam consequentem cessandi à conseruatione indicat. Deinde: quoties effectus formalis vnius formæ sine effectui alterius realiter reperiri potest; vna, & altera forma sola ratione distingui non possunt, sed opus est, vt quodammodo realiter distinguantur: quæ ratione, quia lignum potest esse siccum, quin sit calidum; formæ vtriusque denominationis, siue effectus formalis, nempe calor, & siccitas realiter, & non sola ratione distinguuntur. At res potest denominari primò producta, quin denominetur conseruata, vt experientia te-

stat: ergo forma vnius denominationis, siue effectus formalis, & forma alterius non sola ratione distinguuntur: cum ergo forma vnius denominationis sit prima productio, & forma alterius sit conseruatio; sanè prima productio, & conseruatio non solum ratione, verum etiam realiter distinguuntur.

7. Ad primum fundamentum huius sententiæ ab autoritate desumptum respondeo, Augustinum loco à nobis supra adducto, non tam identitatem rationis actionis primo productiue, & conseruatiue; identitatem, inquam, rationis omnem distinctionem realem excludentem, quàm identitatem realem inadæquatam, solius distinctionis realis adæquatæ exclusiuam statuere; vt supra exposuimus. Ad secundum fundamentum respondeo, terminum actionis conseruatiue non esse adæquatè distinctum à termino actionis creatiue, vt aduersarij rectè probant; ceterum esse ab eo inadæquatè distinctum: cum conseruari lucem sit, eam produci, simulque produci durationem, quæ in instanti sequenti existat; lux autem, & duratio lucis ab eadem luce, vel se sola, vel simul cum prima eius duratione realiter inadæquatè distinguatur. Quid ergo mirum, si conseruatio lucis à prima eius productione realiter inadæquatè distinguatur? vt nunc nunc explico.

8. Nostri ergo sententia inter duas priores media est, & primam productionem à conseruatione, nec sola ratione, nec realiter adæquatè distinguit, sed solum realiter inadæquatè. Pro cuius luce, & intelligentia præmitto primò, durationem rei, quæ temporali labenti coexistit, ab existentia rei realiter, siue ex natura rei distingui: id quod libro sequenti latè confirmandum est. Secundò; productionem rei esse realiter distinctam à productione durationis successiue rei: id quod ex illo priori legitime inferitur, atque deducitur. Tertiò; productionem rei esse productionem rei secundum se, & simul productionem durationis rei, quæ alia anterior non sit; conseruationem vero rei esse productionem rei, & simul productionem durationum subsequens primam rei durationem. Vnde conseruatio rei, & eius prima productio in aliquo conueniunt, & sunt idem realiter; videlicet in productione rei secundum se; & in aliquo distinguuntur realiter; nempe in productione durationis successiue; cum vna productionem primæ durationis, alia vero productionem subsequens durationis inuoluat: quæ productiones non minus inter se distinguuntur, quàm ipsæ durationes successiue, ad quas terminantur.

9. Quod autem prima productio, & conseruatio ita explicandæ sint, sicuti à nobis explicatæ sunt; suaderi potest: tum, quia tempus est mensura conseruationis, & quo maius est tempus, cui res coaccidit, eò res magis conseruabitur: ergo conseruatio suapte natura tempus respicit, & connotat: ergo quia est productio durationum quibus res à prima productione temporis successiue fluenti collabitur. Tum etiam: quia id sentire videtur Chrysostomus Homil. 2. in epist. ad Hebr. ibi: *Non minus est continere mundum, quam fecisse: sed si oporteat, aliquid admirandi dicere, adhuc amplius est: nam in faciendo rerum quidem essentia productæ sunt: in continendo vero ea, quæ facta sunt, ne ad nihilum redeant, continentur.* Tum sic: amplius est, res conseruare, quàm eas primò producere: ac non alia ratione, nisi quia rem primò producere est

est producere existentiam rei, & ad summum primam durationem rei: rem vero conseruare est rem etiam producere, sicuti antea, & durationes omnes subsequentes producere. Amplius autem est, rem, & plures eius durationes producere, quam rem, & vnam eius durationem producere: equidem, si conseruare, & primo producere solum ratione distinguuntur; sanè quantum vnum tantundem & aliud re ipsa erit, vnumque alio re ipsa maius esse non poterit: sicut quia in Deo aternitas, & immensitas sola ratione distinguuntur, vna alteri æqualis, non vero melior re ipsa esse potest.

C A P V T II.

An possit aliqua res seipsam per verum, & directum influxum conseruare?

10.

Exploratum quidem est, pleraque se conseruare de facto, aut sine vlllo influxu ab ipsis præstito; eo quod influxum, quo à Deo conseruentur suapte natura exigant: aut certè per solum influxum indirectum, quo res non in esse aliud permanens, in quo conseruantur formaliter, sed in aliud esse distinctum, naturaliter tamen connexum cum permanentia rei in se influant. Priori modo: Angelus, & animus rationalis se conseruant, quia vterque postulat concursum, quo Deus eos in æternum in suo esse teneat. Posteriori vero modo creaturæ corruptibiles se conseruant: aqua verbi gratia se conseruat intendendo per veram actionem frigus suum, quo circumstanti calori resistit, aut colligendo se in globulos, ne diffluat, & pereat: & ob similem finem animantia omnia calorem suum hyeme augent, atque intendunt. Anima etiam corruptibilis conseruat per verum influxum calorem, qui ad eius vitam, & esse necessarius est, & quo pereunte ipsa in auram euanesceat. Omne etiam viuens per actionem nutritiuam alimentum coquit, attrahit, & secum vnit, atque adeò se ipsum per influxum verum, ceterum indirectum conseruat. Quare tota controuersia est, an res aliqua per verum influxum, eumque directum seipsam conseruet; an vere, & directè attingat sua efficacia id ipsum esse, quod Deus eam conseruans influxus sui irradiatione attingit.

11.

Assero primò: diuinitus fieri nequit, vt aliqua res seipsam totalitate effectus per verum, directumque influxum conseruet. Probatur: quia vt ex dictis cap. præcedenti constat, terminus totalis actionis conseruatiuæ est tam esse indiuisibile ipsius rei, quam esse diuisibile durationum eius successiuarum. Quamobrem conseruare rem totaliter totalitate effectus est producere esse indiuisibile ipsius rei, & etiam esse diuisibile durationis, quibus tempori labenti coëxistit: at nulla res diuinitus suum ipsum esse producere potest, quantumuis durationes suas producere possit: quia alias idem indiuisibile esse secundum idem se ipso natura prius esset; cuius contrarium à nobis supra lib. 4. fusè demonstratum est: igitur nulla res se ipsam totaliter totalitate effectus per verum, directumque

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

influxum conseruare poterit. Huc attinet quod D. Thomas 1. part. quæst. 104. art. 2. ad 2. ibi: *Sicut nulli effectui præstari potest, vt sit causa sui ipsius, potest tamen ei præstari, vt sit causa alterius: ita & nulli effectui præstari potest vt sit sui ipsius conseruatiuus, potest tamen præstari, vt sit conseruatiuus alterius.*

Assero secundò: naturaliter etiam fieri potest: vt aliqua res se ipsam per verum, directumque influxum conseruet partialiter partialitate effectus. Probatur: quia cum conseruare rem sit eius esse primarium, & indiuisibile, & esse etiam secundarium, & diuisibile durationum eius producere; terminusque partialis, & inadæquatus conseruationis sit esse durationum successiuarum: sanè conseruare rem partialiter partialitate effectus erit producere durationes successiuas rei: at res naturaliter producere potest durationes suas successiuas: ergo & se ipsam per verum, ac directum influxum conseruare partialiter partialitate effectus. Maior perspicua est vis, quæ capite præcedenti allata sunt: minor probatur: quia durationis successiuæ rei sunt eius proprietates, à quibus saltem naturaliter absolui nequit: quæuis autem essentia suas proprietates naturaliter cauere potest: ergo & quæuis res durationes suas successiuas. Secundò eadem minor probatur: quia ex eo colligitur, ignem producere calorem in ligno, & quamuis aliam causam influere in suos effectus, eosque à solo Deo non produci; quia experimento cernimus ad præsentiam ignis semper produci calorem, & ad præsentiam cuiusuis alterius causæ secundæ suos effectus produci: at etiam experimento cernimus, supposita prima productione rei non solum ad eius præsentiam, verum etiam intimè in ipsa re plures durationes eius successiuas sequi, ita vt naturaliter aliud euenire nequeat: ergo ipsa res durationes illas producit.

Assero tertio: quæuis res absolute, & simpliciter se ipsam conseruat per verum, directumque influxum. Probatur, quia vt aliqua res aliam producat absolute, & simpliciter, satis est, vt eam partialiter partialitate effectus producat, vtve aliquam eius partem, aut quasi partem, quamuis reliquarum minimam, & imperfectissimam producat. Quà ratione sol, & homo generant hominem, eumque producant, esto solam eius vnionem producant, eius materia, & forma omnino improductis: ergo etiam vt aliqua res seipsam, aut aliam absolute, & simpliciter conseruet, satis est, vt eam partialitate effectus conseruet: at quæuis res se ipsam conseruat partialiter partialitate effectus per verum, & directum influxum: ergo se ipsam absolute, & simpliciter conseruabit.

Contra primam assertionem nihil opponi potest, quod supra lib. 4. solutum non sit: contra secundam, & tertiam assertionem ex ea legitime deductam opponi potest: si res posset naturaliter durationes suas successiuas producere, posset etiam iis pro aliquo spatio temporis omnino spoliata eas iterum recuperare; & postquam toto hodie verbi gratia non extitit, cras tamen re existere. Consequens est aperte falsum, vt experientia testatur: ergo, &c. Sequela probatur: quia ideo aqua calorem amissum recuperare potest, quia inest ei virtus naturalis producendi calorem: ergo si rei virtus productiua durationum suarum inest, eas semel amissas iterum recuperare naturaliter poterit.

X